

6. SINIF / 6. HAFTA

Ses Düzenleme ve Kurgu

- a) Ses düzenleme programlarının temel özelliklerini tanır.
 - b) Uygun ses düzenleme programını belirler.
 - c) Belirlenen ses düzenleme programının arayüz özelliklerini kullanır.
 - ç) Kullanılan ses düzenleme programını kullanım alanları/verimliliği açısından değerlendirir.
-
- a) Ses dosyası hazırlanacak gerçek hayat problemini belirler.
 - b) Ses dosyası hazırlama sürecinde kullanılacak hikâye/senaryo unsurlarını belirler.
 - c) Belirlenen unsurları kapsayan hikâye/senaryo oluşturur.
 - ç) Hikâyeyi/senaryoyu bütünlük/kullanışlılık açısından değerlendirir.

Aynı cümle, farklı anlatım

Dinle ve karşılaştıır

“Kitap takası cuma günü
okul kütüphanesinde yapılacak.”

Hangi okuma daha anlaşılıırdı?

Hız ve duraklama, anlamayı nasıl etkiledi?

İyi bir sesli mesajda sözcükler rahatça anlaşılır.

Ses dosyası nedir?

Ses dosyası, konuşma, müzik veya çevre seslerinin dijital ortamda saklandığı dosyadır.

Konuşma	Müzik	Çevre sesi
Okul duyurusu	Enstrüman kaydı	Yağmur sesi

Bir ses dosyasında birden fazla ses türü bulunabilir.

Ses düzenleme programı

Ses düzenleme programı, ses kaydetmek ve ses dosyalarında değişiklik yapmak için kullanılan yazılımdır.

1

Gereksiz bölümleri kısaltabiliriz.

2

Ses parçalarını uygun sıraya yerleştirebiliriz.

3

Ses düzeyini ayarlayıp sonucu dışa aktarabiliriz.

Düzenleme sonunda mesajın anlaşılır olup olmadığını yeniden dinleriz.

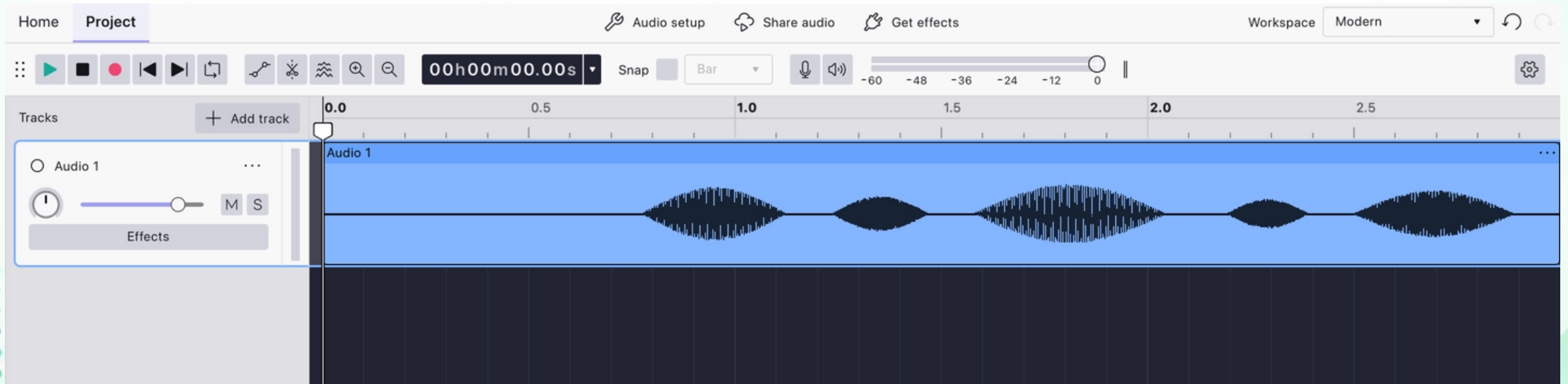
Ses düzenleme programları

Program	Ne için kullanabiliriz?	Çalışma ortamı
Audacity	Kayıt, ses düzenleme ve çok kanallı çalışma.	Windows, macOS, Linux
ocenaudio	Ses dosyasında temel düzenleme ve efektler.	Windows, macOS, Linux
GarageBand	Ses kaydı ve müzik projeleri.	Mac

Bu derste örnek program: Audacity

Aynı işi farklı programlarla yapabiliriz.

Audacity arayüzü

Üstteki araçlar	Zaman cetveli	Ses kanalı
Kaydı ve dinlemeyi yönetir.	Sesin süresini gösterir.	Ses kliplerini barındırır.

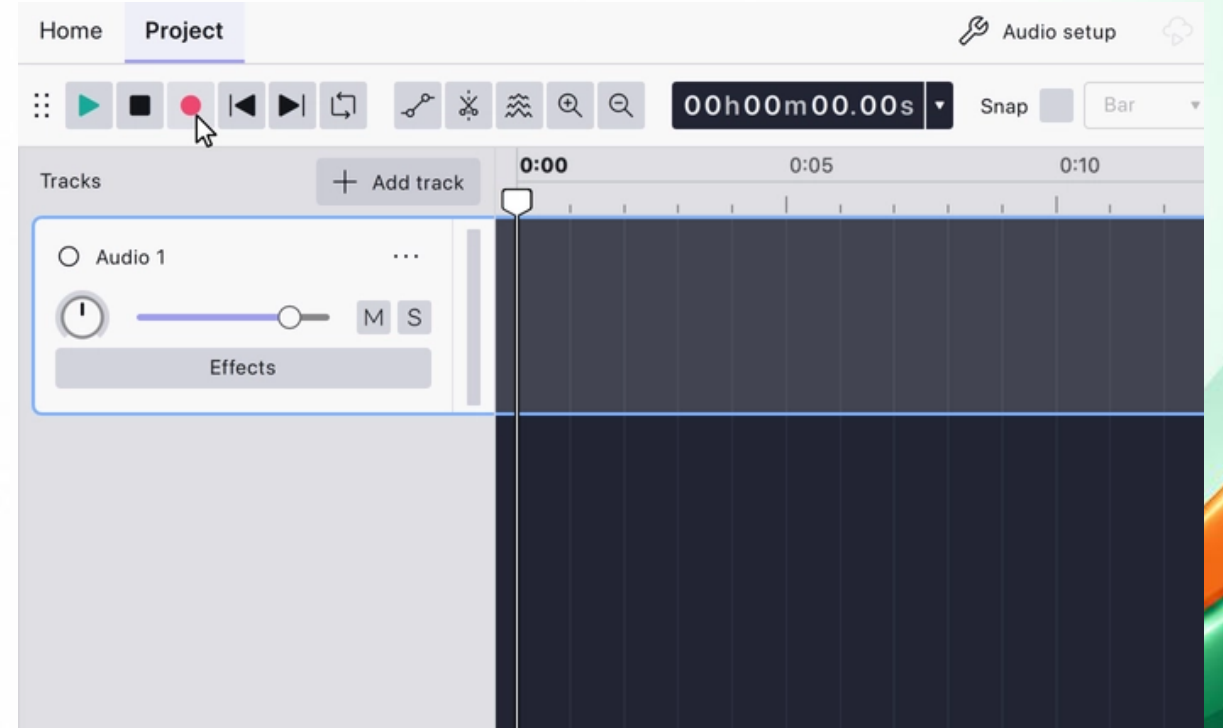
Audacity 4 kılavuz görünümü. Okuldaki sürümde araçların yeri farklı olabilir.

Kayıt ve oynatma araçları

Kayıt: Mikrofondan ses alır.

Oynat: Kaydı dinletir.

Durdur: İşlemi bitirir.

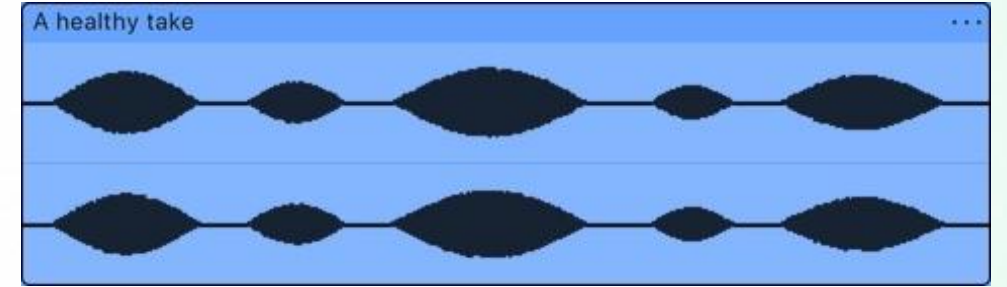

Kayıt öncesinde doğru mikrofonu seçer ve kısa bir deneme yaparız.

Kanal, dalga biçimi ve zaman

Ses kanalı, ses parçalarını yerleştirdiğimiz yatay çalışma alanıdır.

Dalga biçimi, ses sinyalindeki değişimi görsel olarak gösterir.

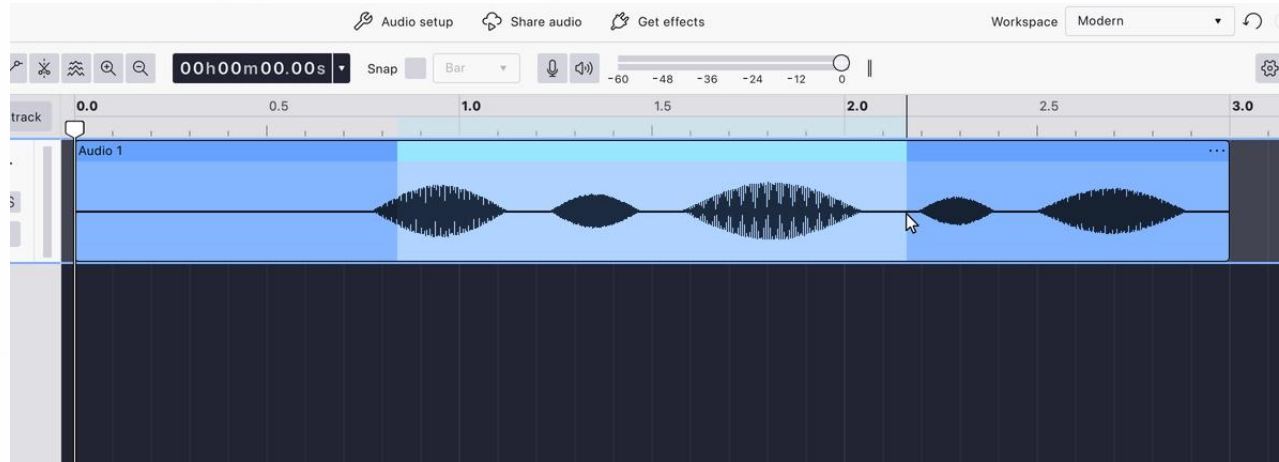

Zaman çizelgesi

Sesin hangi anda başlayıp bittiğini takip ederiz.

Bir bölümü düzenlemeden önce hem görselini inceler hem sesini dinleriz.

Temel düzenleme işlemleri

Bölüm seçme

Düzenlenecek aralığı belirler.

Kırpma

Seçili kısmı tutup dışını çıkarır.

Geri alma

Son işlemi geri çevirir.

Her işlemden sonra dinleriz. Sözcüklerin ortasından kesmemeye dikkat ederiz.

Proje dosyası ve ses dosyası

Uzantı	Ne saklar?
.aup4	Audacity 4 düzenleme projesi.
.aup3	Audacity 3 düzenleme projesi.
.mp3	Dosya boyutunu küçülten sıkıştırılmış ses.
.wav	Genellikle sıkıştırılmamış ses.

Projeyi kaydetmek ile MP3 veya WAV olarak dışa aktarmak farklı işlemlerdir.

Kurgu ve senaryo

Kurgu, sesli çalışmada konuşma, müzik ve efektlerin hangi sırayla, ne kadar süreyle kullanılacağını planlamaktır.

Senaryo

Senaryo, söylenecek sözleri ve kullanılacak sesleri sırasıyla gösteren yazılı plandır.

Önce plan yaparız. Böylece kayıt sırasında ne yapacağımızı biliriz.

Senaryonun temel unsurları

Unsur	Duyurumuzdaki karşılığı
Amaç ve hedef kitle	6. sınıfları kitap takasına davet etmek.
Ana mesaj	Ne, ne zaman, nerede, ne getirilmeli?
Seslendiren kişi	Anlaşılır konuşan bir anlatıcı.
Sesler ve süre	Konuşma, isteğe bağlı kısa efekt, 20–30 sn.

Her ses ve cümle, duyurunun amacına hizmet etmelidir.

Giriş, gelişme ve sonuç

Bölüm	Görevi	Duyuru örneği
Giriş	Dikkati toplar.	Merhaba arkadaşlar!
Gelişme	Gerekli bilgileri verir.	23 Ekim, 12.30, kütüphane.
Sonuç	Dinleyeni eyleme çağırır.	Kitabını getir, takasa katıl!

Dinleyen kişi, duyurunun sonunda ne yapacağını anlamalıdır.

Konuşma, müzik ve ses efekti

Ses ögesi	Ne işe yarar?
Konuşma	Duyurunun asıl bilgisini verir.
Müzik	Uygunsa duygu ve atmosferi destekler.
Ses efekti	Bir olayı veya ortamı sesle anlatır.

Örnek efekt: Kendi kaydettiğimiz kısa bir sayfa çevirme sesi.

Kendi sesimizi veya kullanım iznimiz olan sesleri seçeriz.

Örnek duyuru senaryosu

“Merhaba arkadaşlar!

6. sınıflar için kitap takası, 23 Ekim Cuma günü saat 12.30’da okul kütüphanesinde yapılacak.

Katılmak için temiz ve sağlam bir kitabınızı getirin.
Kitabını paylaş, yeni bir hikâyeye tanış!
Hepinizi bekliyoruz.”

Örnek metin. Başta isteğe bağlı kısa bir sayfa çevirme sesi kullanılabilir.

Ses akış planı

Yaklaşık zaman	Duyulacak ses	Bölüm
0–2 saniye	Kısa sayfa çevirme sesi	Dikkat çekme
2–5 saniye	Merhaba arkadaşlar!	Giriş
5–19 saniye	Etkinlik, tarih, saat, yer ve getirilecek kitap	Gelişme
19–25 saniye	Davet ve kapanış cümlesi	Sonuç

Süreleri tahmin eder, prova yaparak planı güncelleriz.

Hangi duyuru daha kullanışlı?

A duyurusu

“Bir gün bir yerde kitap takası yapacağız.
Herkes gelsin!”

B duyurusu

“6. sınıfları 23 Ekim Cuma, saat 12.30’da
okul kütüphanesindeki kitap takasına bekliyoruz.”

B duyurusuna katılacak kişilerin ne getirmesi gerektiğini de ekleyelim.

Provadan sonra düzeltme

Prova sırasında fark ettik	Planımızı nasıl düzeltiriz?
Metin hedef süreden uzun.	Tekrarlanan sözleri kısaltırız.
Saat veya yer anlaşılmıyor.	Bilgiyi açık bir cümleyle yazarız.
Efekt konuşmayı bastırıyor.	Efektı kısar veya kaldırırız.
Cümleler birbirine bağlanmıyor.	Bölümlerin sırasını gözden geçiririz.

Son senaryoyu saklarız. Ses kaydında bu planı kullanırız.

Kısa değerlendirme

- 1 Ses düzenleme programıyla neler yapabiliriz?
- 2 Projeyi kaydetmek ve sesi dışa aktarmak aynı mı?
- 3 Senaryoda hangi bilgiler bulunmalıdır?
- 4 Bir okul duyurusunu kullanışlı yapan nedir?

Yanıtlar ve temel bilgiler

Konu	Temel bilgi
Ses düzenleme	Kayıt, bölüm seçme, kırpma ve ses düzeyi ayarı.
Kaydetme / dışa aktarma	Düzenleme projesi / dinlenebilir ses dosyası.
Senaryo	Sözleri ve kullanılacak sesleri sırasıyla planlar.
Kullanışlı duyuru	Hedef kitleye gerekli bilgileri açıkça verir.

Önce senaryo, sonra prova, ardından ses kaydı ve düzenleme.